

La jurisprudència del Tribunal Suprem avala que la Generalitat corregeixi d'ofici els topònims amb faltes perquè els ajuntaments no tenen competències en matèria lingüística

written by Cabassers.org | 07/11/2024

La jurisprudència del Tribunal Suprem és clara determinant que la correcció ortogràfica dels topònims per part de l'administració autonòmica no és cap vulneració de l'autonomia municipal. Així ho estableix la [sentència del Tribunal Suprem 6918/2001](#), derivada d'un recurs de cassació interposat per l'ajuntament de A Coruña contra la Xunta de Galícia i l'Administració de l'Estat per la inscripció en galleg del topònim al Registro de Entidades Locales.

Pretenia, l'ajuntament de A Coruña, que el topònim oficial es mantingués en castellà, "La Coruña", pretensió que la sentència va desestimar. El primer argument per a la desestimació és l'existència del Decret de la Xunta de Galícia 146/1984, de 27 de setembre, que oficialitzava el topònim A Coruña de conformitat amb la Llei 3/1983, de 15 de juny, de normalització lingüística, que estableix a l'article 10 que "els topònims de Galícia tindran com a única forma oficial la gallega". És interessant constatar que la Llei 1/1998, de 7 de gener, de Política Lingüística, a l'article 18.1 expressa el mateix que la gallega: "els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana". I afegeix: "d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans".

Aquesta sentència aclareix que l'idioma (i per extensió, l'ortografia) dels topònims no és cap competència municipal, i que corregir aquestes deficiències d'ofici no és cap vulneració del principi d'autonomia local.

En una reunió mantinguda el 7 de febrer de 2024 amb el Secretari de Governos Locals i Relacions amb l'Aran i el Director d'Assistència Jurídica de la Direcció General d'Administració Local, aquest va manifestar que a la Generalitat li resultava impossible corregir d'ofici els topònims deturpats perquè primava la competència del ple per a dur a terme modificacions a la denominació dels municipis que estableix l'article 123.1e de la Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local. Aquesta afirmació no és correcta en absolut, i ben al contrari, la jurisprudència del Suprem estableix que "el cumplimiento y ejecución in genere de la normativa lingüística de la Comunidad Autónoma vincula también a los entes locales" i recorda que les competències lingüístiques estan transferides a les comunitats autònomes. Per tant, [l'argument de l'autonomia municipal](#), que ha brandat des de sempre la Generalitat per no fer res amb els topònims deturpats, és desmuntat per la jurisprudència del Tribunal Suprem.

Aquesta sentència referida és igualment vàlida per al marc jurídic català, que no és diferent en l'essencial del galleg pel que fa a l'atribució constitucional i estatutària de competències lingüístiques i toponímiques. Destaquem les parts d'aplicació al cas de la toponímia de Catalunya, per tractar-se d'exactament les mateixes competències:

El artículo 3.2 de la Constitución dispone, respecto de las lenguas distintas del castellano, que "serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas de acuerdo con sus Estatutos". Es por eso que la sentencia del Tribunal Constitucional 82/1986, de 26 de junio, tiene declarado que "el artículo 3.2 de la Constitución de 1978 remite la regulación de la oficialidad de las lenguas españolas distintas

del castellano a los Estatutos de Autonomía de las respectivas Comunidades Autónomas y, sobre la base de éstos, a sus correspondientes órganos competentes, con el límite que pueda proceder de reservas constitucionales expresas. Los Estatutos contienen, de esta suerte, mandatos a las correspondientes instituciones autonómicas para regular la cooficialidad de las lenguas propias de las respectivas Comunidades Autónomas”.

[...]

En el aspecto concreto de los topónimos, la sentencia constitucional de 21 de diciembre de 1989 expresa que “la aprobación de la alteración o cambio de nombre de los municipios es típica competencia de ejecución en materia de régimen local que, con arreglo al marco constitucional de distribución de competencias, los Estatutos de Galicia y de Cataluña atribuyen a sus respectivas Comunidades Autónomas”.

[...]

La Ley 3/1983, de 15 de junio, del Parlamento gallego, sobre normalización lingüística en Galicia, no es sino el desarrollo de esta competencia, por lo que su constitucionalidad, en el aspecto concreto que aquí se examina, está fuera de toda duda pese a lo alegado en contra por el recurrente, lo que libera a esta sala de plantear la cuestión al Tribunal Constitucional.

[...]

Ya se ha razonado anteriormente de forma suficiente que la competencia de que se trata viene conferida a la Comunidad Autónoma de Galicia, en virtud del reparto competencial establecido en la Constitución y en el Estatuto gallego. Esta Sala en su sentencia de 25 de septiembre de 2000 indicó que “tales previsiones legales no son contrarias a la autonomía municipal en su aspecto de autoorganización, pues como ha tenido ocasión de reiterar esta Sala (SSTS 21 de septiembre y 13 de octubre de 1998), la normalización lingüística de una lengua o idioma cooficial entra en el ámbito o esfera de

intereses de la comunidad local, pero excede de ella para afectar, de modo prioritario a los de la Comunidad Autónoma que tiene atribuida la específica competencia lingüística. Así pues, el cumplimiento y ejecución in genere de la normativa lingüística de la Comunidad Autónoma vincula también a los entes locales”.

Pero es que además, en el caso concreto que se examina, la actuación de la Junta de Galicia es meramente automática y responde al mandato impuesto por el artículo 10 de la Ley 3/1983, de tal manera que si conforme a dicho precepto “los topónimos de Galicia tendrán como única forma oficial la gallega”, el Decreto se limita a traducir a esta lengua vernácula el nombre castellano, con lo que el requisito establecido en el artículo 13.1 de la Ley de Bases del Régimen Local para el supuesto de alteración no tiene sentido en este caso concreto [...]

L'exercici competencial que permet a la Generalitat corregir d'ofici els topònims inscrits amb faltes ortogràfiques al Registre d'ens del sector públic de Catalunya es desenvolupa, amb successives habilitacions, de forma piramidal, des del cim cap a la base, amb aquesta estructura:

PRIMER.

L'article 3.1 de la Constitució disposa, sobre les llengües diferents al castellà, que “serán también oficiales en las respectivas Comunidades Autónomas de acuerdo con sus Estatutos”.

SEGON.

L'article 143.1 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya diu que “correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'abast, els usos i els efectes jurídics de la seva oficialitat, i també la normalització lingüística del català.”

TERCER.

Els topònims de Catalunya són competència exclusiva de la Generalitat per l'art. 151 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

QUART.

La Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans diu a l'article 1 que "Es reconeix que l'Institut d'Estudis Catalans és la institució encarregada d'establir i actualitzar la normativa lingüística del català". A l'article 2 també diu que "L'ús lingüístic dels òrgans de l'Administració de la Generalitat, de les corporacions locals, de l'Administració de l'Estat a Catalunya i de les entitats autònomes, les empreses i les altres entitats i institucions que depenen de les esmentades administracions ha de respectar la normativa establerta per l'Institut d'Estudis Catalans."

CINQUÈ.

L'article 18.1 de la Llei 1/1998 de Política Lingüística diu que "els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans".

SISÈ.

L'atribució de modificar el nom oficial del municipi correspon al Ple de l'Ajuntament per l'art. 123.1e de la Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local i per l'art. 31.1 del DECRET LEGISLATIU 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya (TRLMC). Tanmateix, no és competència del ple establir l'ortografia dels topònims, que per l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística, han de seguir la normativa lingüística de l'IEC. Per tant adaptar un topònim a la normativa lingüística no és cap modificació, sinó una correcció.

SETÈ.

La jurisprudència del Tribunal Suprem (STS 6918/2001) és clara determinant que la correcció ortogràfica dels topònims per part de l'administració autonòmica no és cap vulneració de l'autonomia municipal, ja que "el cumplimiento y ejecución in genere de la normativa lingüística de la Comunidad Autónoma vincula también a los entes locales".

VUITÈ.

La legislació catalana preveu, a l'art. 31.3 del TRLMC, un procediment pel qual el Govern es reserva el dret a resoldre definitivament qualsevol procediment de canvi de nom iniciat per un ajuntament si conté incorreccions lingüístiques.

NOVÈ.

Aquest procediment referit al punt anterior es desenvolupa reglamentàriament a l'art. 4 del DECRET 139/2007, de 26 de juny, pel qual es regulen la denominació, els símbols i el registre d'ens locals de Catalunya. Segons el mateix reglament el Govern també pot proposar als ajuntaments amb topònims que no compleixin la Llei de Política Lingüística que els corregeixin. Tanmateix aquest procediment, regulat als articles 5 i 6 del mencionat Decret 139/2007, disposa que l'ajuntament requerit pot ignorar el requeriment, la qual cosa, de facto, implica que el decret permet vulnerar l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, de Política Lingüística. Això és una contradicció interna de la norma que causa inseguretats jurídica, i pel principi de jerarquia normativa (art. 9.3 de la Constitució) aquests articles del Decret 139/2007 són nuls en contradir el que disposa una norma de rang superior (l'art. 18.1 de la Llei 1/1998).

DESÈ.

En dues ocasions el Govern ha usat la potestat que li confereix l'art. 31.1 del TRLMC, per evitar la inscripció al Registre d'ens del sector públic de Catalunya de formes toponímiques amb faltes ortogràfiques. Es tracta del DECRET 397/2004, de 5 d'octubre, pel qual es denega el canvi de nom del municipi de Josa i Tuixén pel de Josa i Tuixent i de

l'ACORD GOV/72/2016, de 7 de juny, pel qual es denega el canvi de nom del municipi de la Torre de Cabdella pel de la Torre de Capdella. Per tant, atenent al principi "Qui potest plus, potest minus", i veient la jurisprudència citada, és obvi que el Govern, si per l'art. 31.1 del TRLRMC pot resoldre definitivament qualsevol procediment de canvi de nom iniciat per un ajuntament si conté incorreccions lingüístiques, també ha de resoldre la situació dels topònims que ja estiguin inscrits al registre oficial amb faltes ortogràfiques o en llengües diferents de la catalana. Perquè l'objectiu d'aquest art. 31.1 és evitar que arribin al registre topònims que no compleixin la Llei de Política Lingüística, i per tant els que ja hi són sense incomplir-la s'han de corregir.

En conclusió, el Govern ha de garantir que els topònims inscrits al Registre d'ens del sector públic de Catalunya compleixin la Llei 1/1998, de Política Lingüística, i per tant ha de dur a terme les correccions necessàries als que hi són inscrits sense respectar-la, ha de publicar les rectificacions al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya i les ha de notificar a l'Administració de l'Estat perquè siguin publicades al Boletín Oficial del Estado, en compliment del que disposa l'art. 14 de la Ley 7/1985, de 2 de abril, Reguladora de las Bases de Régimen Local.

En tot cas, i en una segona via d'atac al problema, la STS 6918/2001 fixa jurisprudència i és un fonament definitiu perquè els jutjats del contenciós-administratiu obliguin els plens dels ajuntaments infractors a adoptar els acords necessaris per a satisfer el que disposa l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, de política lingüística.

[07/11/2024]